

Vaše magnificence, pane rektore,
Spektábiles, páni děkani,
Honorábiles, pane prorektore a páni proděkani,
Vážený předsedo akademického senátu a celý akademický senáte,
Vážení členové vědecké rady,
Vzácní hosté domácí i zahraniční,
Vážení kolegové a kolegyně,
Dámy a pánové.

S velkou hrdostí a současně hlubokou pokorou před Vás předstupuji, abych skládal účty za 90 let trvání Lesnické a dřevařské fakulty Mendelovy zemědělské a lesnické univerzity v Brně. Fakulty, která od počátku svého působení razila principy v současné terminologii nazývané trvale udržitelným rozvojem. Fakulty, která tradičně považuje ochranu přírody a krajiny za integrální součást lesního hospodářství a navazujících průmyslových odvětví při plném vědomí, že stav současné středoevropské krajiny je především důsledkem práce našich předků a my jsme odpovědni ji dále zvelebit pro naše potomky. Fakulty, která teoretické úvahy v této oblasti již téměř devadesát let uplatňuje v praxi na území svého školního lesního podniku, což mimo jiné následně vedlo k tomu, že velká část námi spravovaného majetku má statut zvláště chráněného území, je součástí soustavy NATURA 2000, a jako první v České republice získala certifikát FSC.

Tento úvod jsem použil záměrně, abych zdůraznil, že naším cílem a smyslem bylo a je vytvářet podmínky pro minimalizaci střetu zájmů mezi hospodářskými aktivitami a ochranou životního prostředí. Tohoto cíle se snažíme dosahovat důrazem na obnovitelné zdroje surovin a jejich využití v celé šíři sortimentu výrobků.

Z tohoto pohledu je až symbolické, že zákonem č. 460/1919 Sb. byla zřízena samostatná Vysoká škola zemědělská v Brně, právě se dvěma studijními odbory – hospodářským a lesnickým. Pro úplnost dodávám, že vlastní studium bylo na lesnické fakultě slavnostně zahájeno 27. října 1920, kdy bylo zapsáno prvních 208 posluchačů. První roky byly obdobím získávání vynikajících odborníků z praxe, kteří svými zkušenostmi a rozhledem zajišťovali vážnost lesnickému učení. Propojením

pedagogiky a výzkumu bylo dosaženo již v prvních letech význačných výsledků.

Česká lesnická věda byla povznesena na mezinárodní úroveň, přičemž neztratila své poslání: **sloužit lesnické praxi.**

U zrodu lesnické fakulty ve 20. letech stála mimořádně silná skupina osobností, která svou činností podmínila směřování celého tehdejšího československého lesnictví, dřevařství a inženýrských staveb (nynějšího oboru krajinného inženýrství). Jádro této skupiny tvořili:

- první děkan lesnické fakulty, profesor hospodářského strojnictví, Prof. Ing. Josef Černý,
- první rektor Vysoké školy zemědělské v Brně, profesor zařízení a cenění lesů, Prof. Dr. Ing. Rudolf Haša, dr.h.c.,
- profesor lesní tvorby, Prof. Dr. Ing. Josef Konšel, dr.h.c. (1875-1958),
- profesor dendrologie a fytopatologie, Prof. PhDr. Ing. Augustin Bayer, dr.h.c. in memoriam (1882-1942),
- profesor ochrany lesů a myslivosti, Prof. Ing. Antonín Dyk (1871-1952),
- profesor lesní těžby a lesního průmyslu, Prof. Ing. Josef Opletal, dr.h.c. (1863-1953),
- profesor lesnických inženýrských staveb, Prof. Ing. Ferdinand Müller (1874-1948) a
- profesor geodézie, Prof. Dr. Ing. Alois Tichý (1876-1958).

Tyto významné osobnosti lesnickou fakultu formovali a dosud lesnickou a dřevařskou fakultu formují. Na jejich odkaz totiž stále navazujeme (nebo se snažíme navázat).

Tito otci zakladatelé položili základy stavbě, která přetrvala 90 let v dobách jak příznivých tak i obtížných. Každý z jejich nástupců, zpravidla stejně respektovaných a ceněných, (včetně současné generace) se snažil a snaží přidat svoji cihlu či cihličku s citem pro kontinuitu, ale i s nutností a odpovědností přijmout to dobré a změnit to problematické.

Tím problematickým se ze současného pohledu může jevit na jedné straně rostoucí poptávka po dříví a na straně druhé omezování těžeb zvyšujícím se podílem lesů se zvláštním statutem ochrany. Zmenšující se pracovní trh pro absolventy tradičních oborů a disciplín. Pomalá reakce ve studijních programech tradičních lesnických zemí na výzvy jako je zachování biodiverzity, dopady klimatických změn, agrolesnictví, bioenergetika, vázání uhlíku v konečných produktech a mnoho dalších. Nové poznatky způsobují mnohdy posuny v platnosti tradičních paradigmat, a to není vždy kladně vnímáno.

Při této příležitosti je vhodné poznamenat, že historicky prověřená image brněnské lesnické školy je výrazně umocněná existencí Školního lesního podniku "Masarykův les" ve Křtinách. ŠLP je nejstarším školním podnikem v resortu MŠMT ČR. Převod adamovského velkostatku do vlastnictví státu byl proveden v roce 1922 a do užívání školy byl převeden v roce 1923. Na více jak 10 tis. ha lesního půdního fondu s vysokou rozmanitostí přírodních podmínek i hospodářských postupů – včetně dřevařských provozů – se od dob prof. Opletala (prvního předsedy správního výboru) snažíme o praktickou aplikaci teoretických poznatků. Za příkladnou spolupráci chci dnes všem bývalým i současným vedoucím pracovníkům a zaměstnancům ŠLP poděkovat.

Původní lesnický odbor má dnes podobu studijního programu lesního inženýrství. Lesní inženýrství bylo na fakultě až do roku 1991 vlastně jediným oborem. Po rozdělení Československa se ale fakulta začala více diverzifikovat. V roce 1991 byla zahájena výuka samostatného programu dřevařského inženýrství, které navazovalo na výuku dřevařského směru s náplní orientovanou na dřevozpracující průmysl (od roku 1945 garantovanou profesorem Artnerem). Současně naše dřevařské inženýrství vycházelo z dobré tradice studijních oborů na TU ve Zvolenu. Krátce poté byl také změněn název brněnské fakulty na Lesnickou a dřevařskou, stalo se tak v roce 1993. V roce 1997 byla zahájena výuka samostatného programu krajinného inženýrství, navazujícího na dlouholetou tradici inženýrských staveb se zaměřením na "Zemědělsko-lesnické meliorace", a "Ochranu a tvorbu krajiny". V roce 2006 byla následně zahájena výuka ve studijním programu Nábytkové inženýrství a konečně v roce 2008 ve studijním programu Stavby na bázi dřeva.

Do prvních ročníků Bc. a Mgr. studijních programů dnes přijímáme zhruba 750 studentů. Z toho 40 % tvoří lesníci, po 20 % dřevaři a nábytkáři, 13 % tvoří krajináři a 7% stavaři. Z uvedeného přehledu vidíme, že fakulta už dávno není jen lesnická. Celkem na fakultě v posledním akademickém roce studovalo 1818 studentů. To je téměř 2x více ve srovnání s rokem 1999. V tradičních oborech – lesním inženýrství a dřevařském inženýrství – se ale počet absolventů nezměnil (LI = cca 85, DI = cca 40). Zdá se, že ani my jsme se nevyhnuli krizi vzdělávání, a že z výběrové fakulty se stává fakulta masová. To, před čím dnes stojíme, je nutnost přizpůsobit strukturu fakulty, obsah studia a metody výuky těmto novým podmínkám.

Základním posláním lesnické a dřevařské fakulty je vedle vědecko-výzkumné činnosti zejména výchova lesních, krajinných, dřevařských a nábytkářských bakalářů, inženýrů a doktorů. Na LDF jsou studium, výzkum a spolupráce s praxí zaměřeny na všechny oblasti, které přímo či nepřímo souvisejí s krajinou, lesem, dřevem (přírodními materiály), výrobky a jejich designem. V naznačeném řetězci spatřuje LDF svoji konkurenční výhodu a odlišení se od jiných vzdělávacích či výzkumných institucí – v Brně jsme vsadili na mezioborovou spolupráci. Připouštím, že vzájemné pochopení se a naslouchání si mezi takto diverzifikovanými obory není jednoduché. Zdánlivě široký záběr ale považujeme za silnou stránkou fakulty, za možnost přistupovat k věcem v širších souvislostech a s nadhledem. Domnívám se, že rozšířenou nabídkou předmětů z různých oborů přispíváme k lepšímu uplatnění svých absolventů v praxi.

Naší vizí totiž je, že kolem roku 2030 budou odvětví založená na zpracování obnovitelných zdrojů klíčovým příspěvatelem pro naplnění koncepce trvale udržitelné evropské společnosti.

Podporujeme proto trvale udržitelné obhospodařování lesa se zachováním všech jeho funkcí – ekologických, ekonomických a společenských. Podporujeme využívání dřeva jako obnovitelného zdroje suroviny. Podporujeme uplatnění dřeva a materiálů na bázi dřeva při utváření zdravého a energeticky úsporného obývaného prostředí člověka.

Z pohledu vědy a výzkumu se považujeme za fakultu s výrazně aplikačním charakterem. Snažíme se zachytit dynamický rozvoj nejrůznějších technologií, reagovat na nové problémy a podněty v lesnictví a hospodaření v lesích jako součásti managementu krajiny. Hledáme nové postavení lesnictví a navazujících průmyslových odvětví v současné Evropě. Tradičně je věnována pozornost studiu lesních ekosystémů a krajiny. Nově je rozvíjena molekulární biologie, biomechanika, komplexní výpočetní metody fyzikálních a biologických procesů, technologický transfer, modifikace vlastností přírodních materiálů. V oblasti průmyslového výzkumu se jedná o problematiku užitého designu v oblasti bydlení. Z hlediska Rady vlády pro výzkum ČR je tvůrčí činnost LDF MZLU v Brně hodnocena relativně příznivě. Z hlediska praxe to ale tak slavné bohužel není. Proto postupně přecházíme na strategii větší provázanosti vzdělávací a vědecko-výzkumné činnosti fakulty

s aplikačními partnery, což považujeme za zásadní příspěvek nejen k zatraktivnění studia, ale zejména k naplnění poslání a příspěvku fakulty k trvale udržitelnému rozvoji společnosti. Proto připravujeme projekt Výzkumného centra Josefa Ressela, ve kterém se chceme zabývat výzkumem a vývojem výrobků a materiálů z obnovitelných lignocelulózových surovin.

Lesnická a dřevařská fakulta je koncepčně vedena jako fakulta otevřená. Otevřená vůči změnám ve státní a privátní politice v lesnickém, dřevařském, nábytkářském a stavebním sektorech a v krajinném plánování. Otevřená také vůči změnám v Evropské unii. V současné době má fakulta smluvní vazbu na 63 partnerských univerzitách a polytechnikách zemí Evropské unie a 18 univerzitách či polytechnikách mimoevropských. V současné době nabízí fakulta 36 anglicky vyučovaných předmětů. Od letošního roku jsme připraveni přijímat studenty do magisterského studijního programu European Forestry v anglickém jazyce. Vytváříme podmínky pro společný studijní program s University of Applied Science Rovaniemi, Finsko, tak, aby od roku 2011 mohl běžet magisterský studijní program Forest Engineering za účasti českých a finských studentů. Cíleně podporujeme vzájemné učitelské a studentské mobility v rámci programu LLP/Erasmus pro Evropu a bilaterálních smluv pro mimoevropské země. V neposlední řadě vytváříme podmínky pro novou aktivitu programu LLP/Erasmus *professional internships* – studentské praxe v zahraničí.

Dámy a pánové, všechno to, co jsem v krátkosti zmínil, všechno to, čím fakulta naplňuje své poslání, nebylo výsledkem práce jednotlivce, ale všech generací a osobností, které se vystřídaly před a za katedrou. Evidentně pozitivní výsledky našich absolventů a akademických pracovníků, nejen v České republice ale i v zahraničí, jsou důkazem, že fakulta nezůstává dlužna odkazu, který jí byl již při založení předán. Bezesporu nelze vyjmenovat všechny, kteří se zasloužili o dobré jméno LDF. Proto z tohoto místa děkuji všem bez rozdílu, akademickým a výzkumným pracovníkům, technickému personálu, všem ostatním zaměstnancům a v neposlední řadě též všem absolventům.

Na závěr jsem si vypůjčil jedno japonské přísloví:

To co hledáš, nejspíš nepřijde ve chvíli, kdy o to budeš stát, a ani v takové podobě, jak si asi představuješ. Lesnická a dřevařská fakulta se bezesporu za 90. let své existence změnila. Pravděpodobně ji dnes nenajdete v takové podobě, jak si ji pamatujete z dob zaměstnaneckých či studentských. Jedno, ale vím jistě. Na fakultě už nic nehledáme, ale naopak víme,

- že multifunkční lesní hospodářství a navazující průmyslová odvětví s sebou nesou ekonomické, environmentální, sociální a kulturní přínosy,
- že lesní hospodářství a navazující průmyslová odvětví poskytují obnovitelné suroviny šetrné k životnímu prostředí a hrají významnou roli v hospodářském rozvoji, zaměstnanosti a prosperitě Evropy, zejména ve venkovských oblastech a
- že lesní ekosystémy jako takové přispívají k vyšší kvalitě života, poskytují příjemné prostředí pro život, příležitosti k rekreaci, jsou prospěšné pro zdraví a zároveň udržují a zlepšují kvalitu životního prostředí a rozvíjejí ekologické hodnoty.

My jsem o těchto svých pravdách přesvědčeni; jen o nich musíme ještě přesvědčit ostatní. Nikdo to za nás neudělá. Pevně věřím, že k tomu budeme mít my i naši následovníci příležitost dalších 90 let.

Děkuji za pozornost.